

Warszawa, 12 czerwca 2023 r.

PIU 286/2023

Szanowny Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do otrzymanego pisma o sygnaturze BPS.DKS.KU.0401.12.2023 z 26 maja 2023 r. w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, ustawy o rachunkowości oraz Krajowym Rejestrze Sądowym Polska Izba Ubezpieczeń uprzejmie dziękuje za możliwość przesłania swojej opinii w ww. temacie.

Aktualny stan prawny obowiązujący jednostki zainteresowania publicznego tj. zakłady ubezpieczeń, banki i inne instytucje finansowe wydaje się już obecnie adresować cele jakie chcą osiągnąć autorzy projektu. Dodatkowe aktywności atestacyjne firm audytorskich opisane w projekcie wydają się bardziej odpowiednie dla podmiotów, których działalność nie jest tak ściśle regulowana jak tych wyżej wymienionych.

Aktualnie obowiązujące przepisy definiujące działalność JZP tj. m.in:

- emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym państwa Unii Europejskiej, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których sprawozdania finansowe objęte są obowiązkiem badania ustawowego;
- banków krajowych, oddziałów instytucji kredytowych i oddziałów banków zagranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2018 r., poz. 2187 z późn. zm.);
- zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz głównych oddziałów i oddziałów zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2019 r., poz. 381 z późn. zm.);
- instytucji pieniądza elektronicznego i krajowych instytucji płatniczych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2019 r., poz. 659 z późn. zm.), spełniające kryteria dużej jednostki;
- otwartych funduszy emerytalnych, dobrowolnych funduszy emerytalnych oraz powszechnych towarzystw emerytalnych w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1906 z późn. zm.); funduszy inwestycyjnych otwartych, specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych oraz publicznych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, w rozumieniu ustawy z dnia

27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2018 r., poz. 1355 z późn. zm.).

Biorąc pod uwagę powyższe, wydaje się, że przepisy w proponowanym projekcie ustawy powielają już istniejące regulacje w zakresie systemu kontroli wewnętrznej, dodatkowo wejście w życie tych przepisów może skutkować koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów przez zakłady ubezpieczeń. Koszty te związane będą z atestacją systemu kontroli wewnętrznej przez biegłego rewidenta, który co do zasady powinien wykonywać swoje zadania w poczuciu odpowiedzialności, z całą rzetelnością i bezstronnością, zgodnie z przepisami prawa i obowiązującymi standardami rewizji finansowej, kierując się w swoim postępowaniu etyką zawodową i niezawistością. Swoją postawą i postępowaniem powinien przyczyniać się do postrzegania przedstawicieli zawodu jako osób zaufania publicznego. System kontroli wewnętrznej ponadto opisany jest również w raportach SFCR i RSR, które sporządzane są przez podmioty obowiązane ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej i podlegają sprawdzeniu przez biegłego rewidenta. Dodatkowo chcielibyśmy również zwrócić uwagę, że *Dyrektywa 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II)* w ramach sekcji 2 art. 47 obliuguje niezależny audyt wewnętrzny do dokonania oceny systemu kontroli wewnętrznej: „Funkcja audytu wewnętrznego obejmuje ocenę adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania.”

Sprawozdanie finansowe Spółki podlega badaniu przez biegłego rewidenta, w ramach którego audytor bada także system kontroli wewnętrznej w procesach sprawozdawczych, jak również opiera swoje badanie na mechanizmach kontrolnych w ww. procesie, zaś w przypadku zidentyfikowania jakichkolwiek słabości raportuje po zakończeniu na zakończenie badania sprawozdania finansowego, w ramach dodatkowych sprawozdań dla Komitetu Audytu. Ponadto, zgodnie z wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie Zasad Ładu Korporacyjnego, zakład ubezpieczeń i reasekuracji powinien posiadać adekwatny, efektywny i skuteczny system kontroli wewnętrznej mający na celu zapewnienie prawidłowej sprawozdawczości finansowej jak również zdolność do podejmowania na bieżąco niezbędnych czynności nadzorczych, w szczególności w zakresie sprawozdawczości finansowej. Obszar sprawozdawczości finansowej podlega ścisłemu nadzorowi przez Komitet Audytu, który jest informowany przez biegłego rewidenta o wszelkich słabościach systemu kontroli wewnętrznej jak i otrzymuje informację o procesach sprawozdawczych bezpośrednio od JZP jakim jest zakład ubezpieczeń i reasekuracji (zgodnie z wymogiem Ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym). W naszej ocenie, odbiorcy informacji finansowych pochodzących z zaudytowanych sprawozdań finansowych znając powyższe przepisy już teraz mogą mieć pewność, że audytor zbadał także system kontroli wewnętrznej w procesach sprawozdawczych i miał obowiązek zaraportować słabości do Komitetu Audytu.

Zaproponowane zmiany dodatkowo są zwielokrotnione w przypadku Grup Kapitałowych, szczególnie składających się jedynie z towarzystwa ubezpieczeń majątkowych i ubezpieczeń na życie.

W związku z powyższym, uważamy, że zaproponowane zmiany nie zwiększą wiarygodności sprawozdań finansowych natomiast nałożą na JZP dodatkowe obciążenia w obszarze sprawozdawczości już obecnie realizowanej w przypadku zakładów w bardzo szerokim zakresie ubezpieczeń, która ulegnie jeszcze rozszerzeniu wraz z wejściem w życie raportowania ESG.

Uwagi do przepisów:

W przypadku kontynuowania prac w obecnym kształcie, w ww. ustawie zgłaszamy dodatkowy zapis w zakresie zmiany przepisu:

"Art. 138a.

1. Spółki będące jednostkami zainteresowania publicznego mają obowiązek opracowania i wdrożenia systemu kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia wiarygodności sprawozdawczości finansowej.
2. Skuteczność funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej podlega corocznej ocenie firmy audytorskiej w ramach usługi atestacyjnej innej niż badanie. Do zlecenia przeprowadzenia oceny przepisy art. 66 oraz art. 67 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości stosuje się odpowiednio.
3. Biegły rewident sporządza na piśmie sprawozdanie z oceny, o której mowa w ust. 2.
4. Sprawozdanie z oceny, o której mowa w ust. 2, zawiera opinię biegłego rewidenta o skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej. Przepisy art. 83 ust. 2, ust. 3 pkt 1, 2, 7, 17 i 18 oraz ust. 5 stosuje się odpowiednio.
5. Przepis ust. 1 nie uchybia obowiązkom w zakresie opracowania i wdrożenia systemów zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego, wynikającym z przepisów szczególnych."

Proponujemy dodanie ust. 6 w brzmieniu:

„ust. 6 Przepisów art. 138a. ust 1-4 nie stosuje się w przypadku podmiotów działających na podstawie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych”

Dodatkowo proponujemy rozszerzenie katalogu usług, które nie są zabronione, poprzez dodanie w ustawie o biegłych rewidentach art. 136 ust. 2 pkt 10:

„usługi atestacyjne dotyczące oceny skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.”

Brak takiego zapisu spowoduje wykluczenie możliwości oceny systemu kontroli wewnętrznej przez biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe.

Polska Izba Ubezpieczeń pozostaje do dyspozycji Pana Przewodniczącego w zakresie współpracy w zmianie ww. ustawy, w celu wypracowania najlepszych rozwiązań w tym temacie.

Z wyrazami szacunku,

Jan Grzegorz Prądyński
Prezes Zarządu
Polska Izba Ubezpieczeń